

Till orepresenterad från en representant : Första svaret

Hedlund, S. A.

53 E a Br.

National Library
of Sweden

HEDLUND, SVEN. A

Första svaret

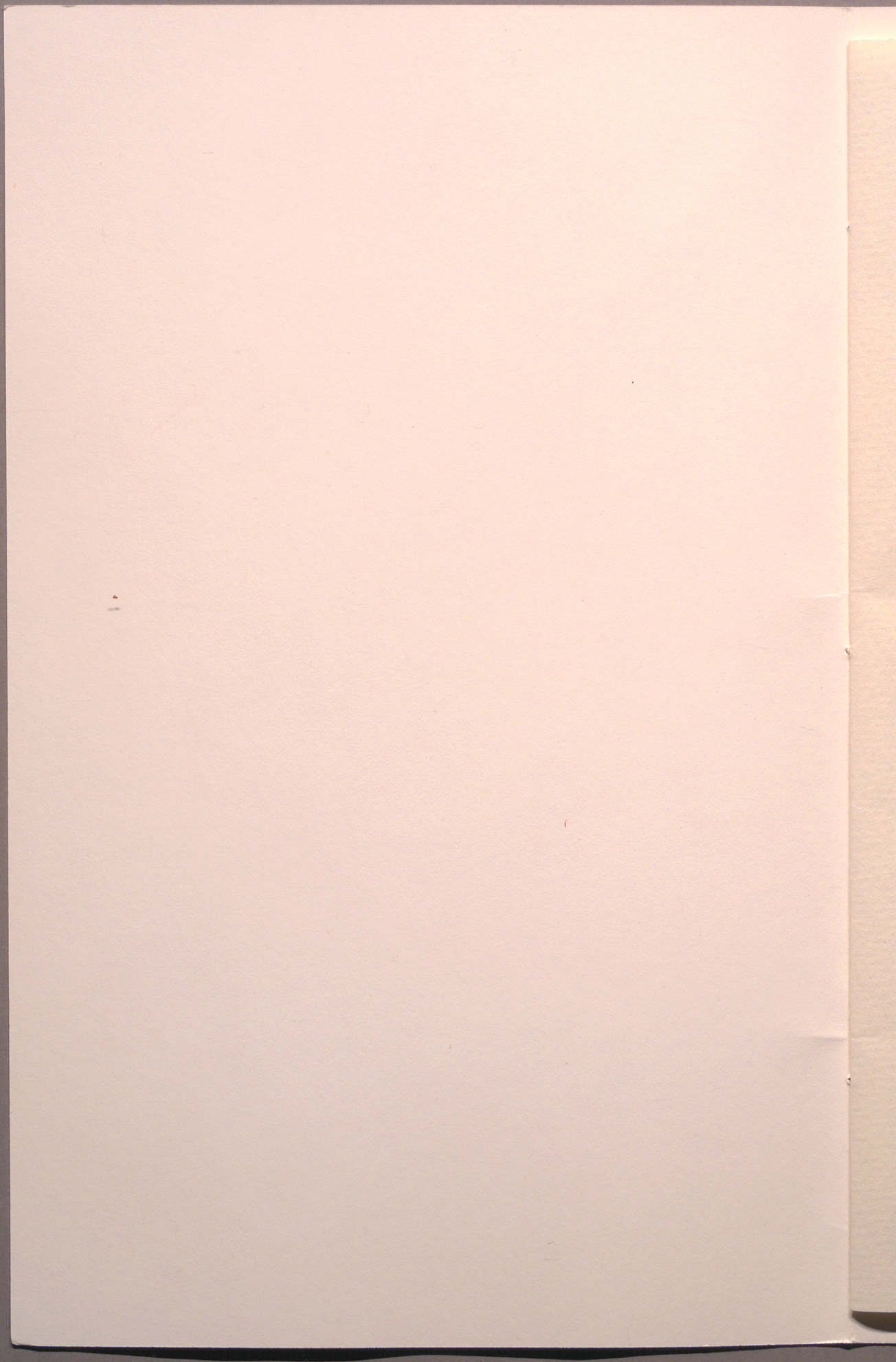
Sv. Saml.

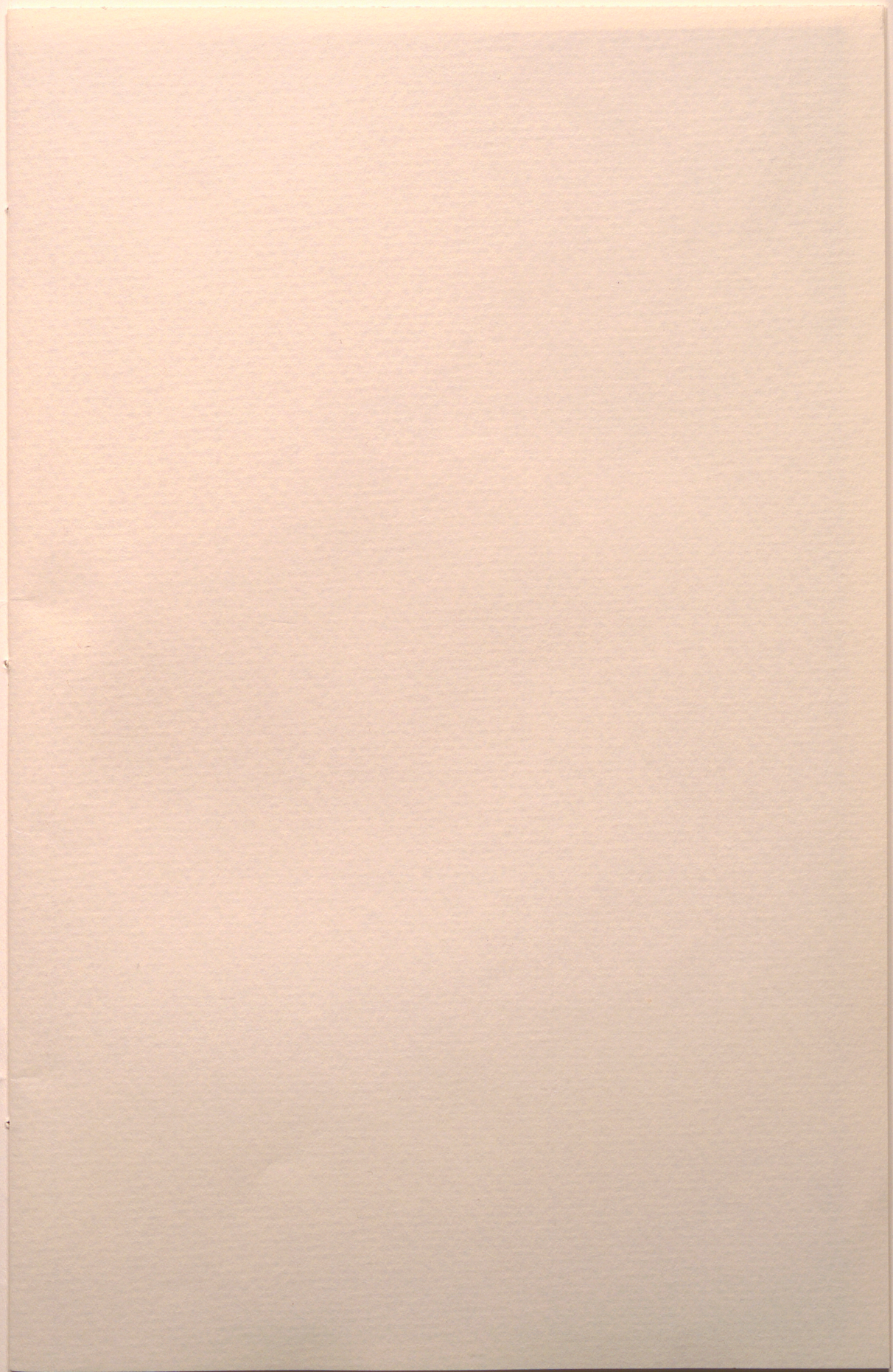
Blit.

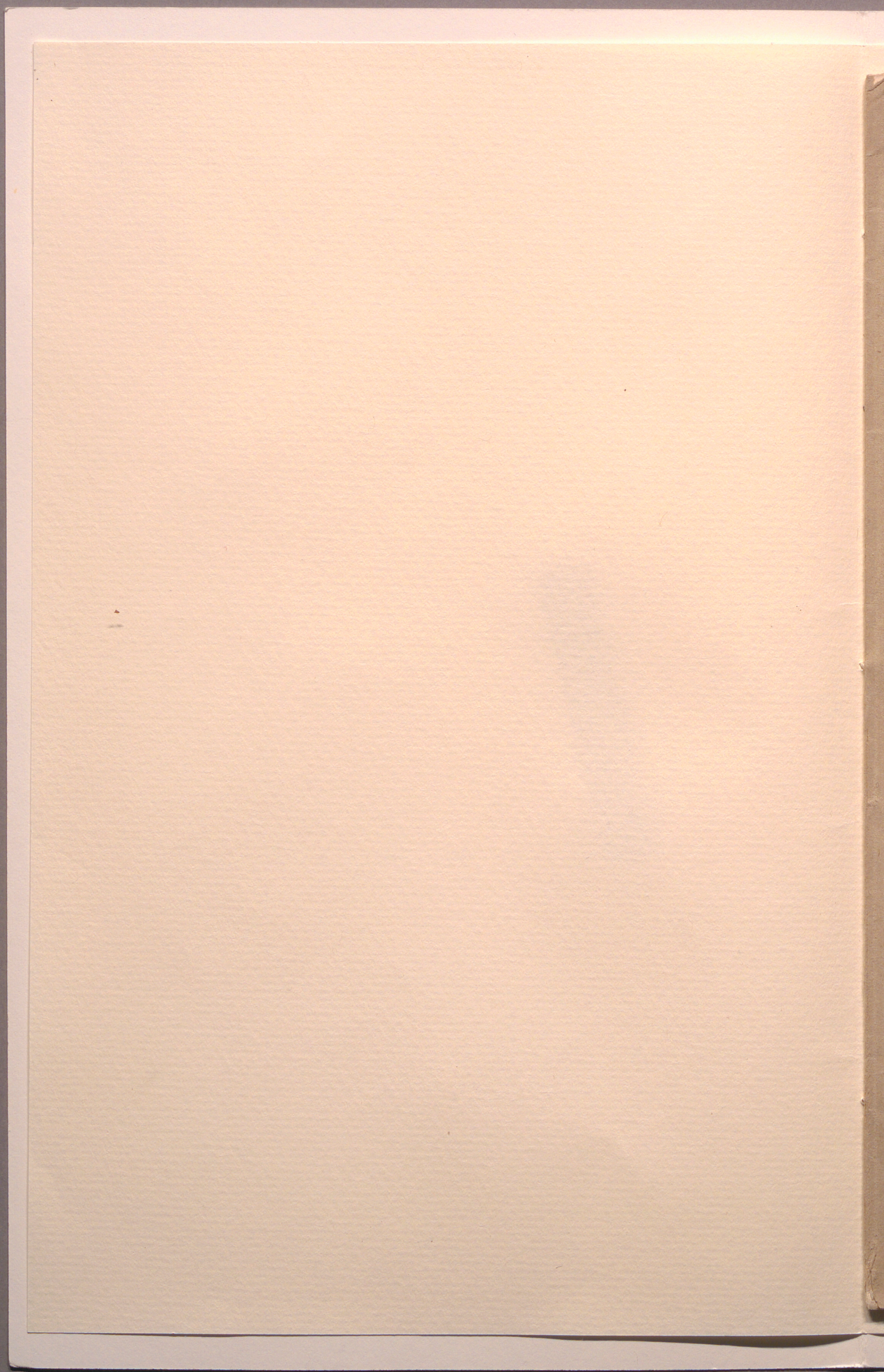
sv.

(B.)

1867

HEDLUND

Polit
8v
(101)

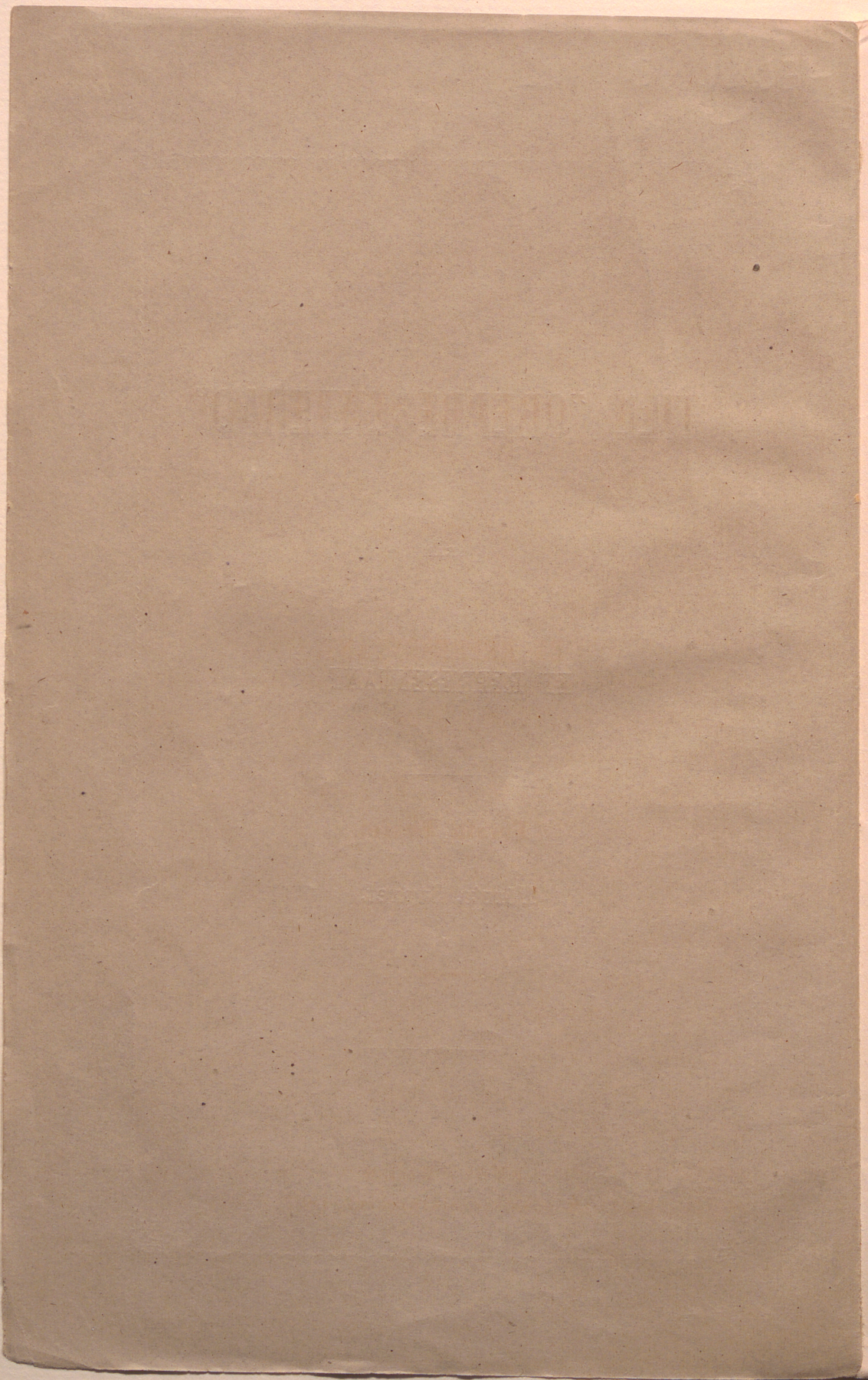
TILL "OREPRESENTERAD"

FRÅN

EN REPRESENTANT

Första Svaret.

uppl. Hedl.

TILL "OREPRESENTERAD"

FRÅN

EN REPRESENTANT.

Första Svaret.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI, 1867.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHILOSOPHY

PHILOSOPHY

STOCKHOLM

Min Herre!

Oaktadt jag icke kan taga åt mig det bref, som Ni, min herre, låtit utgå i verlden, hufvudsakligen, förmodar jag, i afsigt att styrka och stadfästa någon befarad svaghet i tron hos dem, som rangerat sig under Eder fana — är jag näsvis nog att besvara Eder skrifvelse, och detta mindre för att bemöta Edra betraktelser, än för att beriktiga några faktiska uppgifter, hvori Ni, med eller mot Eder vilja, begått väsentliga misstag.

Tillåt mig först betvifla Edert påstående, att Ni är orepresenterad. Ni är, enligt mitt förmenande, ej blott representerad, utan sjelf representant, och Ni skulle således ej hafva aktat för rof att redan på titelbladet missleda läsaren. Måhända har jag häri misstagit mig, men jag antager, märk väl, den verkliga brefskrifvaren vara den som *dikterat* brevet, icke handsektern. För en djup politikus, som Ni, torde en slik manöver gälla såsom en tillåten fint; men för en samvetsgrann man framstår den annorlunda. Den väcker bland annat misstanke derom, att icke alla Edra misstag äro ofrivilliga.

Ni försvarar uppkomsten af en partibildning i Andra Kammaren såsom liggande i det fria statskicketets nödvändighet och såsom vittnande om politisk lifaktighet. Jag vill medgifva detta under en viss förutsättning, den nemligen, att en eller flera stora frågor föreligga, vare sig af politisk eller social natur, rörande hvilka råder och måste råda en bestämd meningsskiljaktighet. Men Ni har ej kunnat uppgifva någon sådan fråga. Ni har tvertom såsom Edert eget — och pour cause — antagit det s. k. landtmannapartiets program, hvilket innehåller meningar, hvarom de alldraflesta ledamöter i Andra Kammaren äro fullkomligt enige. Det är således icke *grundsatser*, icke olika åsigter rörande samhällets stora frågor, som kunna bilda någon partisöndring. Hvad är det då, som gjort denna nödig? Jo, intressena! Men hvilka äro de intressen, som här stå emot hvarandra? Jordägarnes och städernas, svarar Ni; men Ni har ej med ett enda ord angifvit *hvari* dessa intressen äro mot hvarandra stridande. Det återstår Eder att bevisa. Det återstår Eder att visa i hvad mån de af städerna valde representanterne uppträdt egennyttigt eller afundsamt mot landsbygdens. Ni torde vid en undersökning af detta förhållande komma att utröna, att just bland städernas representanter funnits och finnas de som varmt ifra för lättandet af landbefolkningens bördor, såväl de direkta, såsom skjuts-

skyldigheten, roteringen och grundskatterna, som de indirekta, eller beskattning förmedelst skyddstullar å de konsumtionsartiklar, som landtbefolkningen företrädesvis använder. Det är samma städernas representanter, som ifrigast arbetat för upphävet af städernas företrädesrättigheter i fråga om handel och näringar. Det är samme män, som mest ifrat för kommunikationsanstalterna. Det är slutligen från städerna som de varmaste uppmaningarne och de vackraste föredömena utgått i fråga om folkundervisningen.

Jag trotsar Eder, m. h., att förneka dessa fakta. Hvilka äro då de "verkliga principer" och de "olika samhällsintressen", som skilja representanterna från Sverges städer och landsbygder?

Städerna, säger Ni, representera den s. k. "bildade medelklassen", "Bourgeoisien", "juste milieuén", som tillika är kosmopolitisk; hvaremot landsbygdens representant är "demokrat".

Jag ser i detta falska påstående en god dosis skrymteri. Ären J bättre demokrater än vi, J herrar godsägare från landet, som godhetsfullt tagit allmogens representanter under Eder ledning? Jag bestrider det. Viljen J gå längre än vi på samhällsförbättringens bana? Jag förnekar det. Ären J mera nationella än vi, d. ä., älsken J mera än vi nationell odling, nationellt välstånd, fäderneslandets

trygghet och heder? Jag tillbakavisar Ederert för-
mättna påstående äfven i denna del.

Men jag kan lätt förklara Eder missuppfattning. Ni är skeptisk, Ni "skattar oändligt högt den rena patriotismen" — men Ni "tror icke att det är allt guld som glimmar." Det vill, med andra ord, säga, att Ni tror ej på en sådan dygd. Jag beklagar denna Eder misstro, ty en lång och rik erfarenhet har lärt mig, att sjelfviskheten antingen icke tror på dygden, eller ock hånar densamma såsom ett oförstånd. Och dock finnes verkligen denna dygd, m. h., om också Ni ej varit nog lycklig att med henne göra bekantskap.

Nu till Eder redogörelse för den af Eder så högt älskade partibildningen inom Andra Kammaren.

Ni skildrar de båda *sidor*, som, efter Edert förmenande, funnos inom denna kammare vid riksdagens öppnande. "*Å den ena sidan*" idel barnsliga föreställningssätt, af blind beundran för regeringen, af belåtenhet med det närvarande; "*å den andra sidan*" idel besinning, praktiskt förstånd och visdom. Naturligtvis tillhör Ni den sednare sidan.

Skada blott att Ni, vid denna skildring af de båda sidorna, råkat att blifva temligen ensidig. När Ni påstår att man på den der enfaldiga sidan, öfver hvilken Ni står höjd, gladda sig åt regeringens

”öfverlägsna vishet”, ansåg henne hafva ”väckt den gamla krigiska stämningen”, ”upprätthållit rikets anseende och värdighet hos utländska makter”, o. s. v., och när Ni framställer såsom vårt program att understödja regeringen *i allo* samt att betrakta ”hvarje anmärkning mot en eller annan af dess åtgärder såsom en förmätenhet”, såsom ett klander, ”hvilket svårligen kunde härleda sig från rena motiver”, så är allt detta en kedja af — förlåt mitt starka men sanna uttryck! — osanningar. Man befann sig å denna sida alls icke uti en sådan ”yra”, och detta af det enkla skäl, att på denna sida råkade att befinna sig män, som grånat under deltagandet uti det politiska lifvet och som begrundat dessa ämnen troligen långt mera än den öfverlägsna visdom, som Ni gjort gällande ”på den andra sidan.” Men desse män hade *ett* stort mål för ögat: att befästa den nya ordningen, genom en enig samverkan af alla goda krafter och således i första rummet mellan Regeringen och den nya representationen, en samverkan så mycket angelägnare, som man alltför väl visste, att de funnos, som önskade ingenting högre än en splittring, emedan de kunde fiska i dess grumliga vatten. Så ville de stödja den Regering, hvilken den nya Riksdagen hade att tacka för sin tillvaro; men de voro derföre ingalunda hugade att säga ja och amen till alla Regeringens propositioner. De ville fortgå på samhällsförbättringens bana, såväl

beträffande den mäktiga häfstången för landets utveckling: kommunikationsväsendet, som ock i fråga om det fria utbytet; men de ansågo sig på samma gång böra beakta de farhågor, som i detta hänseende förefunnos å andra sidan, d. ä. just på den sida, m. h., der Ni befinner Er. Deremot fruktade de ej, att väcka uppmärksamheten på sådana ämnen, för hvilka opinionen syntes vara mera mogen, såsom i fråga om försvarsväsendet och folkundervisningen. Så utgingo också förslagerna på detta område just från *deras* sida.

Ingalunda har man heller från denna sida visat sig svag för byråkratien. Det är i *städerna*, m. h., som den kommunala sjelfstyrelsen blifvit först en sanning och verklighet, och det är från den *regering*, hvilken Eder öfverlägsenhet skådar så långt under sina fötter, som de lagar utgått, hvilka öppnat en ny bana för denna sjelfstyrelse. Det förslag till embetsverkens reorganisation, som blifvit väckt vid denna riksdag, är blott ett fortgående på denna bana, och det är från en *stads*-representant, som detta förslag utgått.

Det första mötet på Suède tyckes ej hafva varit Eder behagligt, m. h., och jag undrar ej deröfver. Flertalet af dem som der samlades gjorde

det icke af partisinne — det var deras politiska svaghet i Edra ögon — utan af begär, att erhålla en sådan ledning för utskottsvalen, som stod öfver och var oberoende af de gamla partierna, vid hvilka man var trött. Den förre talmannen i Bondeståndet, Nils Larsson i Tullus, var en man, som utgjorde en borgen för en sådan vägledning, och det har ej lyckats Eder, m. h., att rubba detta mitt förtroende till honom, lika litet som det lyckades Friherre Liljencrantz vid det sammanträde Ni omtalat. Också förmådde hvarken den ene eller andre af Edra koryfeer "spränga" denna församling, hvars resultat blef tillsättandet af en kommitté för uppgörande af förslag till Utskottsvalen. Att Grefve Posse redan nu började en kontra-operation har jag anat, men först genom Eder med bestämdhet erfarit. Hade man det hört i god tid, så hade sannolikt den ädle grefven nu icke suttit såsom ordförande i Statsutskottet, ty Suède-partiets kommitterade hade denna sak i sin hand.

Ni gör Edert parti till godo, att några få modifikationerna skedde i dessa kommitterades listor. Jag kan ej lemna Eder denna anspråkslösa triumf oblandad, ty dessa modifikationerna skedde med Eder "motsidas" fulla begifvande. Det enda undantaget derifrån skulle måhända vara ett par protektionistiska ledamöters inträde i Bevillningsutskottet, och dermed må Ni då vara belåten.

Med utskottsvalen var Suède-sammankomsternas uppgift löst, och derföre upphörde de, i stället för att, såsom Ni uppgifver, de skulle hafva hållits "fortfarande". Det var först sednare, efter det ett verkligt parti uppstått, som man åter ett par gånger möttes. Detta parti var Edert "landtmannaparti". Det öfverraskade verlden genom sin tillvaro med ett sammanträde i salongen vid Berzelii park (hvilket framkallade namnet: "Alkemisterna"), hvarest ordet fördes icke af Grefve Posse, hvilken Ni är nog artig att tilldela "ledningen" af partiet, utan af Hr *Emil Key*, hvars namn Ni orättvist ställt alltför långt ned bland förteckningen på de "inflytelserikaste medlemmarne". Hr Key har haft nog klokhet och sjelfbeherrskning att sedermera lemna den synbara ledningen åt Grefve Posse — alldeles såsom Ni gjort i Eder skrifvelse — men Ni är antingen illa undermåttad, eller ock icke rättvis mot Hr Key (ty det kan väl ej vara blygsamheten som här spelat någon roll?), när Ni låter honom så försvinna bland mängden, dit Ni till och med räknat den hederlige Kyrkoherden Stendahl, fast han lärer blott en enda gång af nyfikenhet tittat in i Ert samqväm. Hr Keys, såsom ock hans sidokamrat Hr De Marés, stolta hållning af segerherre gifver ock vid handen, att de känna sin betydenhet, likasom Grefve Posses försagdhet och nästan ödmjuka böjande för "partiets" vilja tydligt förråda, att "ledaren" i sjelfva verket

är den lydande. Den ädle grefven fruktade alltid "bondregementet", och jag antager att det ej måtte vara honom nu behagligare än han väntat, då han måst ödmjuka sig ända derhän, att han nödgats häftigt uppträda mot sjelfva det utskotts förslag, hvarest han är ordförande, och hvarest han såsom sådan icke haft ett ord att invända mot hvad han sedermera, i Kammaren, funnit högst förhatligt. En sådan roll för en "ledare" är visserligen hvarken ärofull eller afundsvärd, men en "demokrat" — ty det är ju till den sidan Grefve Posse hör — bär väl sådant med lätthet, när högre syften det fordra.

Det nu bildade landtmannapartiet røjde först sin styrka vid elektorstillsättningarne för val af justitiæombudsman, men det stod dock ännu i minoriteten. Vid valet af kommitterade för tryckfrihetens vård blef resultatet annorlunda af det enkla skäl att motsidan höll sig fullkomligt passiv. Saken var temligen likgiltig och landtmanna-listan var så uppgjord, att man lika gerna kunde taga den som mot-sidans. Att Hr Hessles motion remitterades till särskildt utskott och att till ledamöter deri invaldes några af Alkemisternas koryfeer, utmärkte alls icke någon seger för landtmannapartiet, enär för det särskilta utskottet talade mer än en ledamot på motsidan, der man i öfrigt önskade att de herrar, som så mycket klandrat det "Gripenstedtska systemet", måtte få sjelfva försöka sin lycka. — Öfver "segern"

vid Hr Hedlunds från Göteborg motion rörande accis å Hvitbets-sockerfabrikerna har man ej heller mycket skäl att skryta, ty denna motion rönt lika mycket motstånd från andra sidan, såvida Hrr Hierta och Siljeström ej böra räknas till landtmannapartiet. Deremot må man gerna göra sig till godo segern i fråga om Bankovinsten, en seger, som dock ingen bör afundas "partiet", enär den røjde ej blott obekantskap med den sak, hvarom fråga var, utan ock otillgänglighet för de klara skäl, som på ett lysande sätt från motsidan utvecklades.

Det är emellertid svårt att säga huruvida verkligen den föga ärofulla segern här berodde på landtmannapartiet, enär redan i Bankouts-kottet, som ju icke var tillsatt från den sidan, meningarne voro mycket delade. Jag befarar alltså, m. h., att den kortsynthet, som dikterade detta Andra Kammarens beslut, bör tillräknas äfven ganska många ledamöter på motsidan.

Dessa äro Edra segrar, m. h., och jag önskar Eder lycka till att hafva vunnit dem, men jag ber Eder begagna dem med hofsamhet. Det vore ju synd om oss hederlige "bourgeois", om vi skulle alldeles uppsväljas af Er "demokrater". Det vore kanske också synd om Eder sjelfva, ty lyckans hjul kan vända sig hastigare än J föreställen Eder.

Edert program — jag har nu följt Eder till detta stora mål — det är ju bra; det är ju samma

satser, som vi "kosmopoliter" alltid förfäktat och som Ni nu benäget adopterat. Detta kan ej annat än fägna och smickra oss, men nog måste det förefalla oss något förmätet, när Ni, hänvisande till detta program, visar landet "hvar det har sina representanter". Vi skola alltså ej få räknas dit, vi, som ej höra till detta s. k. landtmannaparti, i samma stund detta parti behagat göra till sin egendom de grundsatser, hvilka vi sedan årtal förfäktat!

Programmet har emellertid blifvit den fana, hvaromkring Edert (Ni säger här "Vårt") "framstegsparti" samlat sig. Att fanan är lånad betyder föga, men att Ni djerfves kalla Eder "framstegsparti" i motsats till oss, vittnar om en stark panna.

Besynnerligt är emellertid att ej alla den Andra Kammarrens ledamöter slutit sig dertill, ej ens alla landtrepresentanterne. Ni är sjelf förundrad häröfver och prickar särskilt därför representanterna från Wermland och Östergötland. Men Ni förstår då ej, att här icke är blott fråga om *fanan*, utan om dem som bära henne. Ni förstår ej — och jag undrar ej derpå, då Ni sannolikt är lika skeptisk i fråga om karakterens sjelfständighet som i fråga om patriotism — att de finnas, som ej vilja inränga sig bland leder, hvilkas ledare kunna styra kosan i en falsk riktning, trots den fana de lyftat.

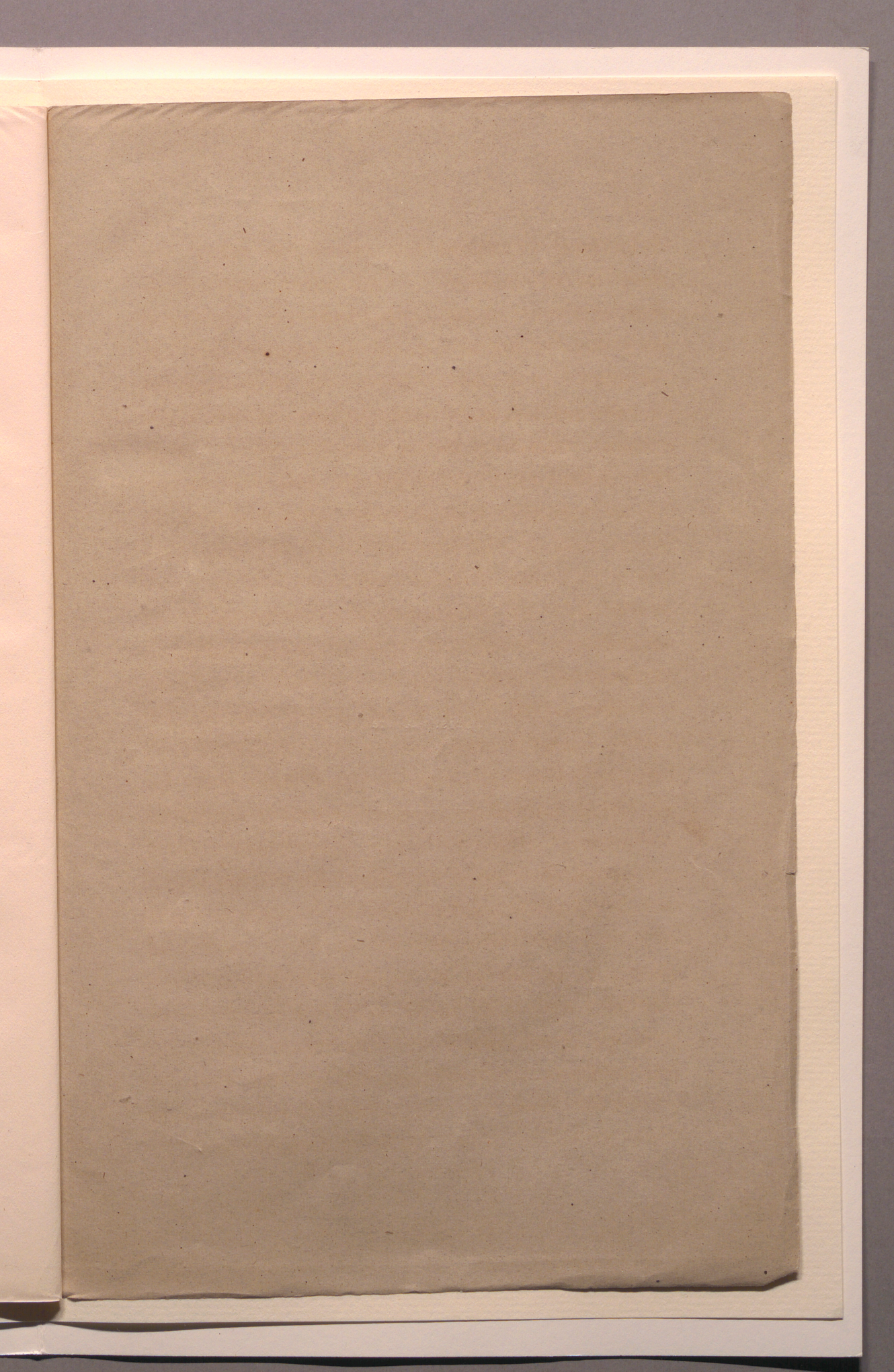
Till dessa oregerliga och misstroigna sällar höra uppendagligen både "den Hedlundska kometen" och dess "drabanter", jemte många andra ej blott "bourgeoisiens och byråkratiens representanter", utan ock "landtmän". Ni begår alltså ett nytt misstag, när Ni antager, att anledningen hvarföre ej alla sjunka i Edra "ledares" armar, beror på stadsrepresentantens "pretention" och "subtilitet", som ej skulle låta förena sig med landtmannens "mera praktiska betraktelsesätt af det allmänna lifvet" och hans "gros bon sens". Med landtmannen, m. h., förena vi oss gerna, men Ni torde ursäkta att deras ledare äro oss alltför "subtile", äfven då de antaga minen af en oskuldsfull bonhommie.

Men hvarföre är Ni så obeskedlig mot Hr Björck? Det innebär tydligen ett hot, när Ni säger honom, "att han för lång tid förspillt sin gamla popularitet" och att han "sjelf missräknat sig på sitt inflytande". Har Hr Björck förtjent detta? Jag vet icke på hvad sätt. Men kanske har han ej nog böjt sig inför Edert parti, och då kommer ordningen till den förre "ledaren" att blifva gjord miss tänkt. Fattar Ni ej, m. h., att detta är *alla* parti-chefers öde, äfven då de hafva nog sjelfbeherrskning att göra sig så osynliga som möjligt. Det händer dem till sist, att de "sjelfva missräknat sig på sitt inflytande".

Tillåt mig att härmed trycka Er hand till afsked. Jag kunde väl — eftersom Ni så gerna sysselsätter Er med personligheter — säga Eder mitt namn; men jag är viss på att Ni skall i alla fall igenkänna mig vid vårt första möte. Tillåt mig säga derjemte, att jag icke misstror Edra goda afsigter — ty jag tror på ett patriotiskt sinnelags tillvaro — men att jag ogillar Edra medel. Och Ni tjenar i sjelfva verket dermed hvarken Eder sjelf eller Edra vänner. De landtmän, hvilkas tro Ni velat styrka och hvilkas leder Ni velat öka, äro ej så enfaldige, som Ni framställer dem. De vilja ej begagnas såsom medel. De hafva utomdess en känsla för *rättvisa*, och den känslan har Ni sårat. Tag Eder till vara därför! Man kan — när man är en "subtil" politiker — vinna inflytande till en tid genom att anslå de lägre lidelsernas strängar; men man *bibehåller* alldrig ett sådant inflytande, emedan man jagas undan af någon, som går ett steg längre. Blott *ett* är varaktigt, och det är just hvad Ni icke torde tro uppå, nemligen: en ren öfvertygelse.

Mätte Ni en gång, om ej förr sedan de felsegna förhoppningarne öppnat Edra ögon, lära Eder tro derpå! Jag betviflar då icke, att ju jag skall få nöjet att besvara Edert utlofvade nya bref med andra känslor än det första.

Stockholm den 2 April 1867.

Pris: 25 öre.

